Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto - - - $6.00
Za pol leta - - - - - $3.00
Za New York celo leto - $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876 — Entered as Second Class Matter, September 21. 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879. — TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 229. — ŠTEV. 229. — NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 30, 1925. — SREDA, 30. SEPTEMBRA 1925. — VOLUME XXXIII. — LETNIK XXXIII.

FRANCOSKI NEUSPEHI V MAROKU

Maršal Lyautey je odstopil kot civilni governer v Maroku. — Resignacija je bila odposlana z aeroplanom v Pariz, in kabinet jo bo sprejel. — Sledil mu bo maršal Petain. — Deževje je ustavilo francoske operacije, a Rifci ne počivajo.

PARIZ, Francija, 29. septembra. — Resignacija maršala Lyautey-ja kot rezidenčnega maršala v Maroku je dospela semkaj včeraj popoldne z aeroplansko pošto iz Rabata. Kabinet se bo danes sestal, da razpravlja o tem, vendar pa je skoro gotovo, da bo resignacija sprejeta.

Glasi se, da ni namen vlade imenovati takoj naslednika, pač pa pustiti maršala Petaina kot vrhovnega poveljnika, dokler ne bodo zaključene vojaške operacije. Po uveljavljenju miru pa bo imenovan civilist na mesto rezidenčnega governerja.

V svojem pismu navaja maršal Lyautey slabo zdravstveno stanje kot vzrok, odstopa. Dostavlja, da je vložil slično prošnjo leta 1923 in 1924, da pa je ostal na svojem mestu vsled vznemirljivega položaja med Rifci.

— Nevarnost je bilo odstranjena in položaj v protektoratu je zopet tak kot je bil zadnjega aprila, — piše maršal Lyautey. Izjavlja, da se mu zdi povsem primerno privoščiti si počitek, do katerega je upravičen vsled svoje starosti. Maršal je star eno in sedemdeset let.

FEZ, Francoski Maroko, 29. septembra. — Neprestano deževje na francoski fronti v Maroku je tako zmehčalo ceste, da ne morejo voziti po njih tovorni avtomobili. Pretrgane so bile tudi brzojavne in telefonske zveze med Fezom in Tazo, na iztočnem delu fronte. Vse kaže, da je deževje ustavilo operacije na francoski strani.

Rifci pa so vprizorili protinaskoke v sektorju Kele-Loun. Vprizorili so tudi odločen napad na francoske pozicije pri Bibane, v centralnem delu fronte. Poroča pa se, da so bili njih napadi zavrnjeni s strojnimi puškami ter artilerijskim ognjem.

BEIRUT, Sirija, 29. septembra. — Francozi trdijo, da znašajo njih izgube manj kot trideset mož tekom tri dni trajajočih operacij, ki so imele za posledico oproščenje zajete francoske posadke v trdnjavi Suedia.

Bolne in ranjene so prevedli iz trdnjave, in sveža kolona je zavzela pozicije v Messei Frey okraju vsled popolnega pomanjkanja vode za čete v Suedia.

ŽENEVA, Švica, 29. septembra. — Svet lige narodov je zaključil včeraj svoje pet in trideseto zasedanje, potem ko je imenoval estonskega generala Laidonera svojim zastopnikom, kojega naloga je odpotovati v Mosul ter preiskati tamošnji položaj. Člani sveta Lige so izjavili včeraj zvečer, da bo dala Turčija odposlancu Lige dovoljenje, da obišče turški del Mosula ter zagotovi s tem obširno in nepristransko preiskavo. Nadaljna naloga generala je preprečiti dogodke, ki bi ogrožali mir, dokler bi ne bila definitivno odločena suverenost nad Mosulom.

General Laidoner je bil prej vrhovni poveljnik estonske armade. Odpotoval bo takoj v sporno ozemlje, da preišče angleške obdolžitve glede deportacij kristijanov ter turške proti-obdolžitve, da so angleške čete navalile na del Mosula, ker so Turki izza konference v Bruselju.

General Laidoner je član estonske poslanske zbornice ter načelnik komitejev za zunanje zadeve in narodno obrambo.

Svet Lige se bo zopet sestal tukaj decembra meseca.

Precejšnje vznemirjenje je povzročilo včeraj vprašanje Memela. Mr. Galvanauskas, prejšnji litvinski ministrski predsednik in sedanji poslanik v Angliji, je udaril s pestjo po mizi, izzval Ligo ter jezno odšel iz dvorane. Svet je razpravljal o konvenciji, da se definira stališče Memel ozemlja, katero je sestavil Norman Davis, prejšnji ameriški državni podtajnik.

Sovjetska Rusija in evropske zadeve.

Ruski minister za zunanje zadeve, ki namerava priti v Švico "iz zdravstvenih razlogov" bo najbrž skušal vplivati na nemške zastopnike. — Sovjetska Rusija skuša baje preprečiti sklenitev varnostnih dogovorov, ki bi zmanjšali njen vpliv.

LONDON, Anglija, 29. sept. — Iz avtoritativnega vira se je izvedelo včeraj, da bo najbrž prišel prihodnji teden v Švico ruski sovjetski minister za zunanje zadeve, Čičerin, navidezno iz zdravstvenih razlogov. To je čas, določen za konferenco angleških, francoskih, belgijskih, italijanskih in nemških zastopnikov glede varnostnega dogovora.

Vrjetnost, da bo prevzel ruski minister vlogo "opazovalca" na konferenci, povdarja važnost, katero pripisujejo sovjeti zborovanju, ki bo, za slučaj, da bo uspešno glede svojih ciljev, izdatno zmanjšalo prilike Rusije, da se posluži v svoje lastne svrhe vznemirjenih in skaljenih voda evropske politike.

Visoko usposobljeni opazovalci pričakujejo, da bo imela ta konferenca za posledico celo omrežje arbitracijskih pogodb poleg dogovora glede Porenske in da bodo te pogodbe v veliki meri prispevali k utrjenju miru v Evropi.

Tak uspeh bi očividno zmanjšal vpliv sovjetov v Nemčiji ter bi pospešil popolno izoliranje sovjetov. Iz tega izvirajo obupni napori Čičerina, da ustvari predsedke glede izdelkov uravnave v Locarno. Tukaj so mnenja, da bo ena glavnih ovir uspeha konferenca pritisk, katerega bodo najbrž lahko izvedli sovjeti na nemško politiko.

Angleški uradni krogi so zadovoljni z oračjem, v katerem se bo sestala konferenca. Prav posebno jih veseli, da so dobili nemški poslanik Schamer in njegovi tovariši iz drugih glavnih mest navodila, naj predlože brezpogojni sprejem povabila na konferenco, nakar se bo prepustilo ustmenim pojasnilom očiščenje delikatnega stališča, na katerem se nahaja nemška vlada vsled nacijonalistične reakcije.

Ker je prišel sedaj konec daljše dobe izmenjave poslanic, so tukaj prepričani, da si tako Nemčija kot Francija odkritosrčno želita skleniti dogovor. Čeprav so si nemški in francoski nazori še vedno nasprotni v številnih ozirih, so tukaj vendar mnenja, da bodo težkoče kot je naprimer pravica tujih čet, da prekoračijo nemško ozemlje, izdatno zmanjšane v prijateljskem ozračju, v katerem se bo sestala konferenca.

Konferenca bo pričela delovati brez vsakega poslovnika, z izjemo osnutka, katerega so pred kratkim sestavili v Londonu angleški in nemški juristi, ki pa ni obvezen ne za to, ne za ono stranko. Glasi se, da bo prvotna razprava strogo omejena na porenski dogovor. Ko bo dosežen dogovor glede te točke vprašanja, se bo pričelo razpravljati o iztočnih arbitracijskih pogodbah.

La Follette ima večino.

MILWAUKEE, Wis., 29. sept. Po zadnjih poročilih glede izida volitev je sklepati, da je dobil La Follettov sin veliko večino. Dobil je več glasov kot vsi njegovi protikandidati.

Angleži trepečejo pred "rdečo" nevarnostjo.

Rdeča nevarnost je baje paralizirala angleško parobrodstvo. — Parobrodne družbe so objavile svarilo, ko se je tisoč delegatov zbralo v Liverpoolu na konferenco angleške delavske stranke.

LONDON, Anglija, 29. sept. — Ko se je včeraj zvečer zbiralo v Liverpoolu več kot tisoč delegatov na konferenco stranke, ki bo najbrž priča preizkušnje moči med levim in desnim krilom stranke, je mogoče presoditi resnost odpora proti starejšim strokovno unijskim voditeljem iz ugotovila, katero so objavile parobrodne družbe.

Informirale so svoje potnike ter prevaževalce blaga, da počiva osemnajst parnikov v Južni Afriki ter šest in petdeset v Avstraliji radi neodobrene stavke. Razventega ne bo moglo več kot ducat parnikov odpluti iz Anglije proti južno-afriškim in avstralskim pristaniščem.

To ugotovilo je bilo objavljeno baš ob času, ko se je izkreal v Plymouth Havelock Wilson, veteranski voditelj National Sailor's and Firemen's Union, proti kojega poveljem je bila uveljavljena stavka mornarjev, v Angliji in dominijih. Wilson se je vrnil z daljšega potovanja po Canadi.

— Komunisti so povzročitelji parobrodne stavke, — je rekel Wilson, ko se je izkreal. — Rdeči ogrožajo dobrobit naroda in organizirano delo. To sem pridigal celih šest let brez prestanka, dokler me niso pričeli imenovati pesimista, a kljub temu je nevarnost resnična.

Komunistično strašilo bo predstavljeno delegatom na konferenci delavske stranke v Liverpoolu, ki se bo pričela danes. Čeprav pričakujejo obupnega boja med radikalci in zmernimi glede vprašanja pripusta rdečih v vrste delavske stranke, gi bilo pretirano reči, da bi se komunisti polastili kontrole stranke, če bi zmagali radikalci, to je, če bi se jim dovolilo vstaop v delavska stranko. Komunističnega vprašanja se je poslužilo levo krilo stranke izključno le v naporu, da porazi Ramsey MacDonalda in druge zmerne delavske voditelje.

Nezadovoljstvo z zadnjo delavsko vlado radi nene boječe in previdne politike je bilo potisnjeno na stran na konferenci tekom lanskega leta vspričo splošnih volitev, ki so se bližale takrat, kajti radikalci v stranki niso hoteli spraviti v zadrego svojih nominalnih voditeljev. Letos pa bo preložena kritika bruhnila na dan s podvojeno silo. Razventega pa matrajo člani levega krila oficijelni program stranke, kot ga je sestavil izvrševalni odbor ter ga predložil delegatom, oportunističnim, ker mu baje manja življenja.

O poteku konference bomo poročali.

Akcija portugalske vlade.

LIZBONA, Portugalsko, 29. sep. Portugalske oblasti so izvedele, da je dospelo v deželo par francoskih agitatorjev, kojih namen je pomagati domačim komunistom strmoglaviti vlado. Oblasti so uvedle obširno preiskavo ter aretirale več znanih komunistov.

Izjava polkovnika Edw. M. House-a.

Polkovnik House, znani privatni svetovalec predsednika Wilsona, ki se je vrnil s potovanja po Evropi, pravi, da bo slabo, če se bodo izjalovila pogajanja glede varnostnega dogovora.

Polkovnik Edward M. House, prejšnji svetovalec predsednika Wilsona ter takozvani "molčeči mož" je dospel v New York iz Evrope ter izjavil, da sta mir in stabilnost Evrope odvisna od varnostnega dogovora in da je Nemčija še bol željna uveljaviti tak dogovor kot pa Francija. Polkovnik House je bil bolj zgovoren kot je sicer njegova navada.

— Če se bo varnostni dogovor izjalovil, — je rekel, — se lahko pripeti vse mogoče, kajti to bo že četrtič, da se je Franciji ponudilo varnost, in vsaki pot se je pripetilo nekaj, kar je varnost preprečilo. Dokler ne bo imela Francija varnosti, ne more biti v Evropi stabilnosti.

— Če ne bo dobila Francija varnosti, — je nadaljeval, — bo njeno ekonomsko stanje izsililo radikalne odredbe Nemčija je bolj interesirana pri tem, da se zadovolji Francijo glede bodoče varnosti kot pa Fraicija sama.

— Francija nima finančnih virov, da bi mogla nadaljevati z vzdržanjem velike armade in zračnega brodovja in da bi še nadalje podpirala manjše prijateljske narode, da vzdrže primerne armade, ki naj bi priskočile Franciji na pomoč v slučaju sile.

Polkovnik je opozoril na dejstvo, da sta se lahko tako Anglija kot Amerika demobilizirali po sklenitvi miru, ker se jima ni bilo treba bati ničesar. Vsled tega jima je bila omogočena uravnava proračunov, nakar sta se lahko posvetili novi zgraditvi svoje trgovine. Za Francijo pa bi pomenjalo blaznost, če bi sledila njih vzgledu, kajti s tem bi se direktno izzvalo povračevalne odredbe z nemške strani.

— Varnost Francije je sedaj ter je bila že preje težišče evropskega položaja, prav izza sklenitve premirja. To sta priznala v Parizu Wilson in Lloyd George in ponuden ji je bil varnostni dogovor. Versailleska konferenca pa se je odgodila in dve pogodbi, o katerih je pričakovala Francija, da bosta odobreni, namreč med Francijo in Združenimi državami ter Francijo in Anglijo, nista bili ratificirani.

— Nato se je predlagani varnostni dogovor izjalovil. Preteklo leto je bil predlagan protokol, in Francija ga je sprejela, ker se ji je zdel zadovoljiv. Tudi ta protokol se je izjalovil. Sedaj pa prihaja novi varnostni dogovor, ki je v štadiju razvoja. Naši ljudje pa ne spoznavajo položaja in isto velja glede Angležev in raditega mora biti Francija militaristična.

Glede medparlamentarne konference v Washingtonu je rekel polkovnik House, da smatra mednarodne sestanke za "sijajno idejo v pravi smeri" in da jo je treba pospeševati.

Na svojem potovanju je našel, da kaže Evropa razveseljive znake okrevanja, razven v Angliji, kjer povzroča delo težkoče in kjer je dosti nezaposlenosti.

Z istim parnikom se je vrnil tudi Henry P. Fletcher, ameriški poslanik v Italiji. Ko so ga vprašali, če je prišel spremljat italijanske delegate v Washington, je rekel, da je bilo skupno potovanje povsem slučajno.

PREMOGARJI IN BARONI SE BODO ZAČELI POGAJATI

Trgovska zbornica v Scrantonu bo posredovala, da se obnovi obratovanje v antracitnih rovih. — Unija je ustavila nakladanje. — Zapretila je, da bo pozvala na stavko vse vzdrževalne delavce v Mount Carmel premogovniku.

PHILADELPHIA, Pa., 29. septembra. — Nadaljno gibanje za obnovitev pogajanj med premogarji in delodajalci glede novega mezdnega kontrakta, ki naj bi končal že štiri tedne trajajoče prekinjenje obratovanja v antracitnih poljih, se je pričelo včeraj v Scrantonu.

Trgovska zbornica v Scrantonu je sprejela resolucijo, ki obžaluje izjalovljenje, da se doseže uravnavo. Obenem pa se zavzema za princip posredovanja in arbitracije.

Trgovska zbornica je imenovala R. E. Weeksa, R. Amermanna ter E. Lynetta v komitej, ki naj bi sodeloval pri poskusu, da se obnovi pogajanja. Sprejeta je bila tudi resolucija, ki določa, da naj se od sedaj naprej v slučaju nesporazuma med premogarji in delodajalci, predloži diference arbitraciji ter da naj se obratuje rove tekom pogajanj.

Uradniki United Mine Workers so ustavili nalaganja premoga v Natalie Colliery, Madeira Hill Company, v bližini Mount Carmel in sicer s pomočjo pretnje, da bodo pozvali na stavko vzdrževalno moštvo v premogovniku.

Kompanija je zavzela stališče, da je bil premog izkopan in plačan pred prekinjenjem obratovanja, da je del tega premoga že prodan, da ga pa ni bilo mogoče odposlati ga radi prenapolnjenih premogovnih jardov. Premogarji pa trdijo, da bo zavlačeval premog, katerega pošiljajo sedaj na trg, uravnavo spora med delavci ter delodajalci.

Premogarji in trgovci v poljih antracitnega premoga, so že pričeli špekulirati o dolžini štrajka. Pogoste so tudi govorice o uravnavi.

PITTSBURGH, Pa., 29. septembra. — John L. Lewis, mednarodni predsednik United Mine Workers, je izjavil včeraj zvečer, "da je doživela Pittsburgh Coal Company klavrn poraz v svojem poskusu, da obratuje rove na ne-unijski način, potem ko je zavrnila mezdni dogovor z unijo."

— Unija, — je rekel, — je opazila s presenečenjem poskus nekaterih članov trgovske zbornice v Pittsburghu, da podpro Pittsburgh Coal Co. v njenem neupravičljivem obnašanju ter sodelujejo s to kompanijo pri izvedenju politike, ki je moralno onegavna.

— Moj tukajšnji obisk mi je razodel popolno solidarnost premogarjev v zapadni Pennsylvaniji, — je rekel Lewis. — Proizvajanje premoga je neznatno ter se vrši z velikanskimi stroški.

DENARNA IZPLAČILA
V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — $18.80 2000 Din. — $37.40 5000 Din. — $93.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.
Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni čekovni urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir ..... $ 9.40 500 lir $22.50
300 lir ..... $13.80 1000 lir $44.00

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške.
Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.
Za pošiljatve, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po mogočnosti še poseben popust.
Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.
POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE $1.—
Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 4687

GLAS NARODA
(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)
Frank Sakser, *president* Louis Benedik, *treasure*
Place of business of the corporation and addresses of above officers
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leta velja list za Ameriko in Kanado	$6.00
Za pol leta	$3.00
Za četrt leto	$1.50
Za New York za celo leto	$7.0
Za pol leta	$3.5
Za inozemstvo za celo leto	$7.0
Za pol leta	$3.5

Subscription Yearly $6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

HVALA PREMOGARSKEGA KAPITALA

Nemška strokovno delavska delegacija, ki je bila poslana v Ameriko, bo kmalu imela priliko spoznati delovanje ameriške demokracije. Predsednik United Mine Workers of America, republikanski politik ter prijatelj Calvin Coolidga, John Lewis, je bil s štiridesetimi različnimi ustavnimi povelji zadržan "vmešavati se v posle industrije mehkega premoga". On ne sme govoriti v West Virginiji, kot da je ta prijatelj kapitala in kapitalističnih mogotcev čisto navaden komunist. Proti se mu z aretacijo in bo lahko vesel, če ga ne bo njegov prijatelj iz Walesa, delavski tajnik Davis, deportiral na Skotsko radi hujskanja ter kaljenja miru.

Stvar je dejanski prav tako interesantna kot je komična. Stavka v premogovnikih trdega premoga traja sedaj že skoro štiri tedne. Premogarski baroni niso mignili niti z mezincem, da napravijo konec tej stavki ter tudi niso vznemirjali stavkarjev. Sempatam je bilo seveda čuti pretnje proti štrajkarjem, soglasno s katerimi se jih bo pregnalo iz kompanijskih hiš ter jih prisililo nastaniti se v šotorih, kot določa ljutki običaj v divjaški West Virginiji. Doseda, pa je ostalo le pri pretnjah. Nikdo ni smatral teh pretenj resnim. Vsakdo je namreč vedel, da je prišla ta stavka podjetnikom kaj prilično. Premoga je bilo zadosti na razpolago, — kajti cene premogu so tekom zadnjih par mesecev tako narasle, da se je pojavil precejšen dobiček za premogarske barone in prodajalce. Nikdo se ni motil glede tega, da so bili podjetniki dobro pripravljeni in da jim je prišla stavka kaj prilično.

Razventega pa je zavzela premogarska organizacija skrajno koncilijantno stališče. Vse moštvo pri sesalkah se je pustilo v rovih. Stražniki in sličnі so dobili od unije izrecno dovoljenje, da smejo ostati v rovih. V gotovih premogovnikih so dobili direktno od unije ukaz, da morajo ostati na delu. Lastnino korpracij se je zavarovalo na vse možne načine. Gospodi se ni bilo treba bati ničesar. Ravno nasprotno. Zazdalo se je v spanje v pripričanju, da je vse dobro in da bodo dividende v tem letu stavke višje kot so bile kedaj poprej.

Kot vedno pa so bili tudi v tem slučaju popustljivi in spravljivi delavci ostriženi backi. Lastniki antracitnih premogovnikov so se zarotili z lastniki premogovnikov mehkega premoga za napad — na popustljivo premogarsko organizacijo. Sklenili so dogovor, ki naj bi omogočil obema razunijonirati celo promogovno industrijo. Velike množine mehkega premoga naj bi se oddalo za znižano ceno konsumentom antracitnega premoga in sklenilo naj bi se varnostno in odporno zvezo obeh skupin. Z dobavami mehkega premoga naj bi se pričelo seveda šele takrat, ko bi pošle velike nagromadene zaloge antracitnega premoga.

Sedaj je morala seveda poseči vmes United Mine Workers organizacija, čeprav je bilo Lewisu in njegovim tovarišem skrajno težko storiti to. Sklenili so torej ne le pozvati na stavko premogarje v pol ih mehkega premoga, temveč tudi uvesti energično organizacijsko kampanjo. Ta kampanja naj bi se pričela preteklo soboto.

Ko pa je ljubi Bog pregledal povzročeno škodo, je bilo takoj na lici mesta nebroj ustavnih povelj in John Lewis, — udani služabnik kapitala, — je moral odjadrati z dolgim nosom ter se zadovoljiti s par privatnimi dogovorčki.

Ustavna povelja mu prepovedujejo vsako "umeševanje". Prepovedujejo mu postavljanje piketov in nagovarjanje onih, ki so pripravljeni delati. Prepovedujejo mu vsako uplivanje "z govorjeno ali pisano besedo". S tem je seveda strogo zabranjeno vse razširjanje letakov.

Država West Virginija je last premogarskih korporacij! To je najvišja in zaenkrat neizpremenljiva postava te države. United Mine Workers organizacije ne brigajo razmere tam zaposlenih premogarjev. Vsled tega je tudi dobil Lewis brco, katero je v polni meri zaslužil. Žalibog pa je ne občuti posebno močno.

Nedolžni premogarji bodo morali nositi ter jih nosijo že sedaj posledice kapitalistom prijazne "delavske" politike predsednika United Mine Workers of America, John Lewisa in njegovih tovarišev.

To je nepobitno dejstvo, katerega ni mogoče izpremeniti!

Prisrčen sprejem Čičerina.

...VARŠAVA, Poljska, 29. sept. Včeraj je dospel semkaj zunanji minister Čičerin ter je bil na kolodvoru navdušeno sprejet.

V imenu poljske vlade ga je pozdravil zunanji minister Skrzynsky.

Z A S T A V E

SVILENE AMERIŠKE, SLOVENSKE IN HRVAŠKE
REGALIJE, PREKORAMNICE, TROBOJNICE, ZNAKE, UNIFORME ITD

Sigurno 25% ceneje kot drugod.
VICTOR NAVINŠEK,
331 GREEVE ST, CONEMAUGH, PA.

Rojaki, naročajte se na "Glas Naroda", največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

DEVETA POŠILJATEV ZA "DOM SLEPCEV" V LJUBLJANI

To pošiljatev tvorijo sledeči darovi:

Frank Razinger, Cartell, Minn., nabral	$	5.00
Frank Štrafe, Chicago, Ill.		2.00
Agnes Cikovich So. Bethlehem, Pa.		2.00
Dr. štv. 77, J. S. K. J., Greensburg, Pa.		10.00
Matija Peklaj, Bx 110, Magadore, O., nabral		14.50
John Knaus, Box 3, Maston, Pa.,		2.00
France Šuštar, East Helena, Mont.		5.00
France Hrella, East Helena, Mont.		5.00
Skupaj	$	45.50 ali D. 2.502.00
Včerajšnji seznam izkazuje celotni fond		154.543.05
K temu je prišteti še: Sedmo pošiljatev		2.437.00
Osmo pošiljatev		17.930.00
Torej do danes skupno		D. 177.412.05

Opomba: Opozorili smo, da se svota pod rubriko "Celotni fond znaša torej zdajle" v vsej najnovejšem poročilu ne vjema, če seštejemo označene svote. Zato smo mnenja, da je v tej svoti tudi vštet D. 272.50 za obresti do 1. septembra. O tem bomo poročali, ko do bimo iz Ljubljane pojasnilo.

UREDNIŠTVO.

Dopisi.

Duluth, Minn.

Priložemo Vam pošiljam tri dosaje za podaljšano naročnino. Zdaj o se že začeli dolgi večeri, in težko bi mi bilo brez vašega lista Glas Naroda najrajši čitam, posebno pa roman "Brigita". Vsi dosedanji romani so bili lepi in animivo, zdi se mi pa, da bo "Brigita" vse prekosila. Dragi rojaki, naročajte se na Glas Naroda, boste videli, da vam ne bo žal. Posebno sedaj jeseni in pozimi vam bo prav prišel. Tisti, ki drugega ne morejo, skušajo dokazati, da Glas Naroda vero napada. Jaz sem nanj že petindvajset let naročen, pa nisem še videl v njem napada, niti čez vero, niti čez cerkev. Ako se pa Peter Zgaga včasi pošali s Koverto, je to njegova stvar. Znana stvar je pa, da resnica v oči bode. Pri tej priliki mi prihaja na mizo dogodbica o nekem popotniku, ki je prosil prenočišča, pa ga baš vsled tega ni dobil, ker je vedno resnico govoril. Nazadnje pride v kmečko hišo. Na kmetovo vprašanje, zakaj si ni drugod iskal prenočišča, je odvrnil: Iskal sem ga, pa ga nisem dobil, ker govorim resnico. — No, pa ostanite pri nas, — mu je rekla žena — kajti mi ljubimo resnico. — Povečerjali so, po večerji mu pa reče kmet: — Prej ste rekli, da samo resnico govorite. Torej povejte nam resnico. — Popotnik odvrne: — Če vam resnico povem, me boste vrgli iz hiše. Možak je pa tako dolgo silil vanj, da je povedal resnico. V hiši so bili namreč kmet, kmetica in mačka. In vsi trije so bili slepi na desno oko. Ko je popotnik to povedal, so se tako raztogotili, da so ga vrgli iz hiše. Tako je tudi s teboj, Peter Zgaga. Če bi jim lagal in se hlinil, bi te radi imeli, ker pa resnico govoriš, te nekateri ne morejo trpeti. Pozdrav!

Vaš stari naročnik.

Barberton, Ohio

Klic na pomoč katerega je razposlalo tukajšnje Samostojno Podporno Društvo Domovina na vsa slovenska bratska društva za Dom slepcev v stari domovini, je imel popolen uspeh. Odzvala so se vsa brez izjeme, enajst po štirih, deset slovenskih in eno hrvatsko.

Na seji odbornikov skupnih društev se je soglasno sklenilo, da vsa društva priredé skupno veselico. Čisti preostanek se daruje v sklad za Dom slepcev.

Tukaj se zopet vidi tista dobra stran našega naroda, da kadar se gre za splošno dobro narodno stvar, takrat stopijo v ozadje vse strankarske malenkosti, če jih je sploh kaj.

Navdušenje za veselico je splošno. Kako tudi ne, ko se gre vendar za tako dobro in plemenito stvar. Ta prireditev bo nekaj velikega, česar tukaj še ni bilo.

Dvomim, če bo sploh kdaj enajst društev skupaj. Ako se le polovica članstva udeleži, bo že nekaj naroda, če pomislimo, da samo štiri večja društva štejejo preko 600 članov, ostala pa tudi vsako preko 50. Zato upamo, da se bo te veselice udeležil vsak zaveden rojak, posebno, ker je čisti preostanek namenjen tako plemeniti stvari. Odbor se bo potrudil da bo preskrbel vse kar najboljše, da bo veselica kar najlepše zpadla.

Igrala bo znana "Orkester godba" pod vodstvom Mr. Andreja Bombača, nastopila bosta tudi oba tukajšnja pevska zbora pod vodstvom našega vrlega pevovodje Mr. Bolka ter proizvajala krasne umetne slovenske pesmi, katere bo Mr. pevovodja odbral nalašč zato prireditev.

Zategadelj, odbor najuljudneje vabi vse tukajšnje rojake in rojakinje, kakor tudi one iz bližnjih naselbin, Akron, Kenmore Ritman itd., da se te veselice kar v največjem številu udeleži. Nadjamo se tudi nekaj rojakov iz bližnjega Clevelanda.

Pridite vsi, kajti tak duševni užitek se vam gotovo, vsaj v bližnji bodočnosti ne bo več nudil. S tem, da se udeležite, imate priletno zavest, da ste storili svoje narodno ter bratsko dolžnost napram svojemu bližnjemu.

Veselica se bo vršila v soboto, 24. oktobra v dvorani društva "Domovina", katero je za to prireditev dvorano brezplačno odtopilo. Še enkrat:

Odpri roke,
Odpri srce, otiraj
bratovske solze!

Za odbor:
—Jožef Lekšan, predsednik.
Jacob Šabec, tajnik.
John Lintal, blagajnik.

Krvava ljubezenska drama v Avstriji.

Te dni zjutraj se je odigrala na Buergerkogla med Gradweinom in Judendorfom na Zg. Štajerskem krvava ljubezenska drama, ki je vzbudila veliko pozornost. Poročni gozdar Fenz iz Nižje-avstrijskega, oče treh otrok, je imel razmerje z gospo Koletyjevo očeno ženo zdravnika iz Sedmograške. Ker sta ljubljenca videla da njihovo razmerje ne more večjalje trajati, sta se odločila za konec. Fenz je najprej ustrelil sebem in pol leta starega sina ljubice. Belo, potem pa še njegovo natar nakar je stekel skozi gozd in zaklical ljudem na polju, naj okličejo orožnike, ker sta naribu dva mrtva. Fenz je potem opet izginil v gozd in še sam se je ustrelil. Nesrečna človeka sta pred svojim činom poslala orož nikom pismo, v katerem jim sporočata, kaj namravata napraviti, in jih prosita, naj vse tri pokopljejo v skupnem grobu.

Jeruzalemska univerza.

Prihodnje dni se vrši v Monakovem seja kuratorija jeruzalemskega vseučilišča, na kateri se bo razpravljalo o vprašanju učnega sistema in o vprašanju pomnoži tve fakultet.

POPRAVEK.

Pri zadnjem dopisu o zabavi slov. pev. društva Slovan, se je vrinila dopisniku pomota glede datuma. Glasiti bi se moralo, da s bo Slovanova zabava obhajala na Martinovo soboto zvečer 14. novembra na 196 Wilson Ave.

Peter Zgaga

V bližini Bostona je trčil potniški parnik v ameriški submarin ter ga potopil.

Trije mornarji so se rešili, štiriintrideset jih je pa umrlo strašne smrti sto trideset čevljev pod morski gladino.

Do včeraj zvečer so reševalci spravili na suho dva ponesrečenca in ne bodo mirovali, dokler ne spravijo vseh.

To je v kratkem razdobju v Ameriki že tretja nesreča, ki jo je povzročilo moderno tehnično izboljšanje vojnih sredstev.

Mornariški aeroplan, ki je bil poslan iz San Francisca proti Havajskemu otočju, se je izgubil na Pacifiku.

Le malo je manjkalo, pa bi bila vsa posadka žrtev ponesrečenega poskusa.

Skoro istočasno se je razkladala zračna ladja Shenandoah na troje, in razen par letalcev, so se vsi ubili.

V petek se je potopil submarin in ž njim vred štiriintrideset mornarjev.

Vse to je v sedanji dobi neizogibno.

Čudno in grozo vzbujajoče bi bilo, če bi šlo vse gladko in vse posreči.

*

V Philadelphiji je umrl butlegar ter zapustil svojemu nečaku milijon dolarjev.

Nečak lahko blagruje ameriško vlado, ki mu je s svojo prepovedjo ustvarila premoženje.

*

Časopisje poroča, da je londonska policija odkrila obširno zaroto, koje namen je bil umoriti angleškega kralja.

Koliko resnice je v tem poročilu, ne ve razen londonske policije nihče.

Kljub temu pa zaslužijo anarhisti in zarotniki par besed v zagovor.

Najbrž niso toliko kratkovidni in toliko nespametni, da bi smatrali angleškega kralja odgovornega za vse, kar je slabega v Angliji.

Vzroke nezadovoljstva je treba iskati vsepovsod drugje kot pa pri kraljevski familiji.

Tudi v Ameriki ni direktna Coolidgeova krivda, če se majnarjem slabo godi, kot tudi ni direktna Coolidgeova zasluga, ako se ameriški farmerji hvalijo s svojim položajem.

*

Maročani se bore za svojo svobodo in neodvisnost proti Francozom, kateri jih hočejo še bolj zasužnjiti.

Francozom se je pridružilo tudi deset ameriških letalcev.

In o teh ameriških letalcih pravijo zadnja poročila, da so metali bombe na neutrjene vasi marokških domačinov.

Kaj vse se dandanašnji počne v znamenju civilizacije in v znamenju človeškega dostojanstva.

*

Stjepan Radić, nekdanji voditelj hrvatske seljačke stranke in sedanji zastopnik jugoslovanske kraljevske vlade, se nahaja v Ženevi ter se udeležuje seje Lige narodov. Starokrajsko časopisje prinese obširno poročila o njem.

Zaenkrat še ni znano, če ima tudi tamburico seboj in koliko vina lahko popije vsak dan na državne stroške.

S Pašičem sta se samo enkrat sestala, pa sta bila kmalu drug drugega sita.

*

V Detroitu živi 64-letni Mihael Stavola. Možak je pohabljen ter je že dolgo let brez dela.

Te dni se je poslužil zadnjega sredstva. Šel je v okrajno jetnišnico ter prosil, naj ga zapro, da bo vsak dan že vsaj enkrat sit, da bo oblečen in da bo spal pod streho.

Vodstvo jetnišnice je pa zavrnilo njegovo prošnjo.

Poglavitna napaka starega Stavole je njegova poštenost. Ako bi napravil kak dosti velik zločin, bi bil lahko vsak dan že vsaj enkrat sit, oblečen bi bil ter bi spal pod streho.

REŠKA VOJNA INDUSTRIJA

Z izredno skrbnostjo se je vrgla italijanska vlada pod predsedstvom Mussolinija na to, da zasigura reškemu mestu in prebivalstvu gospodarsko vstajenje. Lani je likvidirala notranje spore med reškim prebivalstvom in pokrajino kratkomalo vtelesila italijanskemu kraljestvu. Nato se je italijanska diplomacija spravila na mednarodni promet, ki skuša z vsemi sredstvi privabiti na Reko. V to svrho je že sklenila z jugoslovansko državo važne Nettunske pogodbe, ki bodo stale koristile Reki in reškemu prebivalstvu.

Pravkar je rimska vlada dosegla za Reko velike gospodarske uspehe in dobavlja reški vojni industriji, ki ima v tem mestu velike in moderno opremljene tvornice, velike vojne nabavke deloma za špansko deloma za italijansko mornarico. Italijanska vlada je podpisala pogodbo s Španijo glede nabavke torpedov, ki jih bo izdelovala reška tvornica torpedov. Gre za nabavko v višini 45 milijonov lir. Tvornica bo s tem zaposlena skozi dve leti. Italijanska mornarica pa je v veliki ladjedelnici reški naročila 10.000 tonsko križarko, ki bo stala 100 milijonov lir. S tem delom je reški ladjedelnici zasigurana zaposlitev skozi tri leta. Končno namerava italijanska vlada subvencijonirati razne plovitbe, ki vzdržujejo zvezo s tem mestom.

Iz vsega tega se razvidi, kako delaje italijanska vlada z vso paro na to, da zasigura mestu življenje in napredek. Pri tem je treba pomisliti, da gre za podporo mestu, ki leži nenaravno in gospodarska sila eksponirano, ker je njeno zaledje jugoslovansko in spada mesto pravzaprav v jugoslovanski gospodarski svet. Baš radi te ogrožene pozicije se italijanska vlada trudi, da mu omogoči blagostanje in procvitanje. Mesto je v zadnjih 10 letih izredno trpelo in skoro popolnoma propadlo.

Ko gledamo, kako neguje italijanska vlada svoje interese na vzhodni strani Jadranskega morja, moramo priznati, da smo Jugoslovani napram tem gospodarskim stremljenjem sila nenarmi, nezavedni, nepripravljeni in da je vse kar so jug. vlade doslej storila za jugoslovansko dalmatinsko obal in za jugoslovanske gospodarske interese na Jadranu, naravnost kapljica v morje. Treba bo temeljite preorijentacije v naših dolžnostih do Jadranskega morja, ako nočemo, da nas bodo drugi kratkomalo pregazili . . .

Celjski Slovenec v Zagrebu povožen.

Zasebni uradnik Janko Kolar iz Celja je bil v Zagrebu pred "Lovačkim rogom" v Ilici od avtomobila prevožen v trenutku, ko je hotel prekoračiti Ilico. Zadobil je precej težke poškodbe na glavi in na rokah. Avtomobil se je naglo odpeljal in je njegova številka neznana.

NEMIRI V SIRIJI

Dežele med Mezopotamijo in Egiptom so bile dolga stoletja naj živahnejši predel. Tod se je trgovalo kakor malokje, tod so potovale karavane in prenašale najraznovrstnejše blago. In ni čuda, zakaj Egipt in Mezopotamija sta bili najbogatejši, najkulturnejši, najimenitnejši deželi tedanjega sveta in Sirija s Palestino, ležeči med njima, sta posredovali med obema.

Pozneje, ko se je kulturni predel razširil tja v južno in zapadno Evropo na eni in tja do Indije na drugi strani, so obdržale dežele med Mezopotamijo in Egiptom še vedno svojo gospodovalno ulogo; tod so vodila najživahnejša trgovska pota vsega tedanjega sveta. Šele s prevlado Turkov in z odkritjem Amerike se je stvar spremenila; trgovina preko Sirije, Palestine, Arabije itd. je nekala, gospodarstvo je propadalo, bogastvo in blagostanje je ginilo. Pod gospodstvom Turčije je propadalo vse, dokler se niso naposled dežele pogrezle v ono nekulturno, v ono skrajno gospodarsko in umstveno zaostalost, v kateri jih je našla svetovna vojna.

Ves predel med Perzijo in Egiptom je prišel pod vpliv evropskih držav, Anglije in Francije. Posledice so se kmalu pričele kazati. Sicer se je evropski vpliv pričel uveljavljati že par desetletij poprej, toda v majhni meri. Turčija je skušala paralizirati francoski vpliv s tem, da je pričela graditi železnico iz Male Azije mimo Damaska in Jeruzalema na Medino in Meko, da s tem naveže te kraje na Malo Azijo in Carigrad. V tej težnji jo je vneto podpirala Nemčija, kateri je ista politično - trgovska smer prijala v največji meri, prav tako kakor je za pričetek Mezopotamije pomagala graditi bagdadsko železnico, ki naj olajša Nemčiji dostop do Perzijskega zaliva. Tako se je prastara, večstoletna trgovska in prometna pot prevračala v novo smer.

Toda izid svetovne vojne je uničil vse te načrte. S prevlado Francije v Siriji ter Anglije v Mezopotamiji, Palestini in obrobju Arabije se je pričela obnavljati zopet prastara kulturna smer v Predniji Aziji. Francija je pričela velikopotezno ekonomsko misijo; organizirala je veliko karavansko pot iz sirskih pristanišč, iz Beiruta preko Damaska skozi notranjo Sirijo v Mezopotamijo, uredila je redno potovalno službo za potnike in blago, z avtomobili, tako da je postala ta pot preko Sirije najkrajša zveza med Irakom, Perzijo itd. ter južno Evropo. S tem se je promet v tem predelu naravnal zopet v ono prastaro strugo, ki je bila v funkciji stoletja. In ker je jasno, da čaka vse predrijeazijske dežele doba naglega ekonomskega in političnega napredka, je gotovo, da bo pomen te kulturne poti vedno bolj rastel. Kulturni pomen francoske Sirije postaja vedno večji.

Naznanilo.

vsem tistim, kateri hočejo poslati dolarje v staro domovino.

DOLARSKA IZPLAČILA —
izvršujemo v vseh delih Jugoslavije za pristojbino 4%, istotako v Italijo—zasedeno ozemlje za pristojbino 3%.

POŠILJATVE V DINARJIH IN LIRAH —
izvršujemo najtočneje in po jako zmernih cenah. Za vsako pošiljatev preskrbimo podpisano izplačilno potrdilo prejemnika.
Brza in točna postrežba v vseh ozirih zajamčena.

DENARNE VLOGE prejemamo na "Special Interest Account" in jih obrestujemo po 4% mesečno obrestovanje.

NAJSTAREJŠA JUGOSLOVANSKA POTNIŠKA POSLOVNICA

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

G. K. CHESTERTON:

ČETRTEK.

Poslovenil Oton Župančič.

(Nadaljevanje.)

Preveč osupel, da bi se ozrl nazaj ali sploh razmišljal, je mahnil na slepo na eno malih dvorišč ob glavni cesti, kakor smukne kunec v luknjo. Prišla mu je napol nejasna misel, če ga ta nepojmljivi stari vrag resnično zasleduje, da mu bo v tem labirintu majhnih stranskih ulic hitro zmešal sled. Smuknil je zdaj v to, zdaj v ono teh krivih ulic, ki so bile prej šranje nego prehodi; in ko je bil zavil okoli dvajsetih raznih oglov, in opisal neizračunljiv mnogokotnik, se je ustavil in je prisluhnil. — Najmanjšega šuma od nikoder; sicer pa bi tudi težko kaj slišal, zakaj po uličcah je bilo nadebelo snega, ki je omiljal vsakoršen zvok. Nekje za dvorom Pri rdečem levu je mimogrede zapazil prostor, kjer je bil podjeten meščan odkidal snega v dolžini kakih dvajset korakov; tam se je svetil modri tlak. Takrat si ni pri tem ničesar mislil, samo hitro je zavil v drugo ulico. A ko je par sto metrov naprej zopet postal, da bi poslušal, mu je zastalo srce: s tistega mesta je odmevalo od kamenja ropotajoče bergljanje in naporno štorkljanje one proklete pokveke.

Nebo je bilo zastrto z oblaki; na London je tiščala gosta tema, — prezgodnja za to uro. Stene na obeh straneh ceste so bile slepe in brezlične; niti enega okna, ničesar, kar bi gledalo. Syme je začutil iznova potrebo, uiti z tega ulnjaka in se vrniti na širšo, razsvetljeno cesto. Še dolgo je blodil križem kražem, predno je dospel do glavne ceste, in potem je videl, pri široki in prazni okroglini Ludgatesk, da je zašel dalje, nego se mu je bilo zdelo; zagledal je katedralo svetega Pavla, začrtano na nebu.

Najprej se je začudil, da so te velike ceste tako prazne, kakor da je opustošila mesto kuga. Potem pa je pomislil, da je to naravno: nevarni snežni zameti in — nedelja! Ko si je to besedo potihem izpregovoril, se je ugriznil v ustnico. Nedelja! To besedo je čutil posihmal kakor nedostojno glumo.

Pod belo snežno meglo, ki je plavala visoko pod nebo, se je zavito vse mesto v čudno zelenkast somrak, kakor da se je pogreznilo pod morje. V somornem solnčnem zahodu za mračno kupolo svetega Pavla so se zlivale dimaste in zlobotne barve — bolehavo zelenkasti, mrtvo rdeči in medlo bronasti toni, od katerih se je ostro odražala krepka belina snega.

Syme je prijelo, da bi hotel strgati temu plešočemu, skakajočemu hromcu, ki ga je zalezoval, njegovo skrivnost; in pred obokom k okroglemu trgu se je s palico v roki obrnil in je stal svojemu zasledovalcu oko v oko.

Wormski profesor je počasi kolobaril okrog ogla ovinkaste ulice, iz katere je bil stopil tudi Syme. Njegova spačena postava se je slikala proti samotni plinovki, neodoljivo spominjajoč žive podobe, o kateri govori otroška pesem: "Kriv mož po krivi poti gre". Bilo je res, kakor da se je navzel kljukaste podobe od kljukastih cest, po katerih se je bil vil. Približeval se je in svetilka se je odbijala od njegovih očali, od njegovega potrpežljivega, pridvignjenega obraza. Syme ga je pričakoval kakor sveti Jurij zmaja, kakor kdo, ki pričakuje poslednjega pojasnila ali smrti. — Stari profesor je prišel naravnost proti njemu in mimo njega kakor popolnoma neznan človek; niti od strani ga ni pogledal s svojimi mrkimi očmi.

V tem tihem, nepričakovano nedolžnem vedenju je bilo nekaj, kar je Symea silno dražilo. To brezkrvno lice, to brezbarvno ponašanje, kakor da zatrjuje, da je bilo vse zasledovanje zgolj slučaj. Syma je prešinila energija, v kateri je čutil nekaj trpkosti in nekaj otroške objestnosti. Divje je zamahnil, kakor da hoče zbiti staren klobuk z glave, siknil "Primi me, če moreš", ali nekaj podobnega, potem pa beži čez beli široki trg. Skriti se je bilo sedaj nemogoče; ozrl se je preko rame in videl črno postavo starega gospoda, kako se je pojavljala za njim z dolgimi, zajemajočimi koraki — kot pri dirki. A glava nad tem poskakujočim telesom je bila še vedno bleda, resna, učenjaška — kakor bi nataknil harlekinu glavo predavatelja.

Ta sramotna gonja je šla preko ludgatskega trga na Ludgate - Hill, okoli katedrale svetega Pavla, ob Cheapsideu; Symeu so prihajale na misel vse more, ki so ga kedaj tlačile. Nato je Syme zavil proti reki in se je naposled ustavil pri ladjarnah. — Zagledal je rumeno luč, ki je sijala skozi okna nizke gostilne; skočil je vanjo in naročil piva. Bila je umazana beznica, polna tujih mornarjev, krčma, kjer lahko da so kadili opij in potezali nože.

Trenotek pozneje je stopil v sobo wormski profesor, je oprezno sedel in ukazal kozarec mleka.

OSMO POGLAVJE.

Profesor razloži svoje mnenje.

Ko je naposled Syme trdno sedel na svojem prostoru, in nasproti njega profesor s privzdignjenimi obrvmi, upirajoč vanj svoje nabrekle oči, ga je zopet prevzel strah. Ta nepojmljivi mož, ki ga je spoznal na divjem shodu, ga je po vsem tem brez dvoma zalezoval. Če je mož hromec in obenem tekač, ga je ta protislovna dvojnost njegovega značaja delala dvakrat zanimivega, nikakor pa ne dvakrat prikupnega. Slaba tolažba je bila zanj, da pride lahko profesorju do živega, ko pa je vedel, da lahko tudi profesor njega izpipa. Izpraznil je svoj vrček, predno se je profesor doteknil svojega mleka.

Vendar se je Symeovo upanje, čeprav brezupno, oprijelo ene možnosti. Nemara pa to čudno zalezovanje ne znači baš sumničenja proti njemu. Morda je to zelak običaj. Morda je ta blazna gonja neke vrste prijateljsko znamenje, ki bi ga moral Syme razumeti, anarhističen obred? — Mogoče vsakega novega Četrtka preganjajo ob Cheapsideu, kakor spremljajo prav onod novega Lord-Majorja. Baš je preudarjal, kako bi sprožil pogovor, ko mu nenadoma profesor nasproti kratko in malo prestriže besedo. — Predno je mogel začeti Syme po okoliših, je vprašal stari anarhist izmenada, kar brez uvoda:

— Ste plicist?

Syme je bil pripravljen na vse mogoče, nikdar nikli pa ne na tako brutalno, pen če vprašanje. Pri vsej svoji bistroglavosti je bil Syme za odgovor v zadregi, zato se je nekako nedoločno nasmejal.

— Policist? — je ponovil. — Kaj ste našli na meni takega, da bi me izdajalo za policista?

— To je čisto preprosto, — je odgovoril profesor zložno. — Mislil sem, da je vaš obraz obraz policista. In še sedaj mislim na to.

— Ali sem vzel v gostilni pomotoma policistov klobuk s seboj? — —e vprašal Syme v nebrzdanem smehu. — Ali imam slučajno kje na sebi prilepljeno številko? Ali so videti moji čevlji tako budni? Zakaj naj bi bil policist? Zakaj ne rajši pismonoša?

Stari profesor je zmajal z glavo, da je Symeu vse upanje upadlo, vendar je hlastno nadaljeval z mrzlično ironijo.

— Morda pa se ne moremo vmisliti v vse tenkoče vaše nemške filozofije. Mogoče je "policist" relativen pojem. Po naukih razvojne teorije, gospod, se opica tako polagoma preobraža v policista, da mi je nemogoče opaziti vse neznatne razločke. Opica je policist, ki bo. Stara devica je policist, ki bi lahko bil. Mene ne briga, ali sem policist, ki bi bil lahko bil. Sploh me ne briga, kaj sem po nemški misli.

— Ali ste v policijski službi? — je vprašal starec brez ozira na vse Symeove improvizirane in brezupne šale. — Ste detektiv?

Symeu je zastalo srce, obraza pa ni izpremenil.

— Vaš sum je smešen, — je začel. — Zakaj neki —

Starec je udaril s svojo velo roko po šibki mizi, da jo je skoro polomil.

— Ali ste slišali moje jasno vprašanje, vi zahrbtni špijon? — je zarentačil z visokim glasom. — Ali ste policijski detektiv ali niste?

— Nisem, — je odgovoril Syme kakor mož, ki stoji pod vešali.

— Prisežete? — je rekel starec ter se sklonil čez mizo proti njemu, dočim mu je obraz zagorel mržnje. — Prisežete? Prisežete? Če po krivem prisežete, ali ne veste, da boste obsojeni? Veste, da vam bo za pogrebom vrag plesal? Ali bi radi, da bi vas v grobu mora tlačila? Ali med nama res ni nesporazumljenja? Anarhist ste?-Dinamitar? Sploh — detektiv niste na noben način, je-li? — Niste pri angleški policiji?

Daleč čez mizo se je naslonil s svojim neokretnim komolcem ter si zaslonil uho z veliko, slabotno roko.

— Nisem pri angleški policiji, — je odgovoril Syme blazno mirno.

Wormski profesor je omahnil na stol kakor v lahni omedlevici.

— Škoda, — je rekel, — jaz namreč sem.

Syme je planil pokoncu, da je klop zaropotala.

— Kaj ste? — je vpraša hlastno. — Kaj ste?

— Policist, — se je profesor široko zasmejal, prvič nocoj in oči so mu žarele skozi naočnike. — A ker je po vašem mnenju beseda policist relativen pojem, nimam z vami seveda nič opraviti. Jaz sem pri angleški policiji; vi pravite, da niste, zato vam morem samo to reči, da sem vas srečal v dinamitarskem klubu. Zdi se mi, da vas moram aretirati.

(Dalje prihodnjič.)

NEMŠKI ŠTUDENTJE NA POTOVANJU.

Danes je dospela v Ameriko na parniku "Westphalia" (Hamburg American Line) velika skupina nemških vseučiliščnikov, ki bodo obiskali glavna industrijalna in vzgojna središča v Združenih državah.

Na pomolu so pozdravili izletnike zastopniki United American Lines ter jih odvedli v hotel Pennsylvania, kjer bodo stanovali za časa svojega bivanja v New Yorku.

Najprej si bodo gledali newyorške znamenitosti, potem bodo pa odpotovali v Boston, Buffalo, Detroit, Clairton, Philadelphijo ter se bodo vrnili koncem meseca oktobra v New York.

Med izletniki so tudi znani profesorji Gledmacher, Herman Adrian, Paul Garnischmacher, Willie Hillers, F. Schlemper in drugi.

Izletniki se bodo vrnili s parnikom "Thuringia" v Nemčijo.

Na krovu se je nahajal tudi Thomas M. Duncan, socijalistični član wisconske državne zakonodaje.

Vsega skupaj je dospelo s tem parnikom 425 potnikov. Izkrcali se se na krovu 90 North River.

V BOJU PROTI AEROPLANOM

UNDERWOOD & UNDERWOOD N. Y.

V Fort Tilden so pred kratkim preizkušali topove proti aeroplanom in zračnim ladjam. Topovi so se jako dobro obnesli. Tak top lahko izstreli v šestnajstih sekundah sto izstrelkov.

ČUDNA KARIJERA

Pred tedni se je na Dunaju primeril slučaj, ki jih najdemo dosti v življenju. Lastnik nekega hotela je odpustil svojega ravnatelja, ker ga je inflagranti zalotil s svojo ženo. Slučaj je prava tragikomedija, predvsem pa je zanimiva osebnost na cesto postavljenega ravnatelja.

Bivši ravnatelj je takorekoč lep mož v najboljših letih. Je zastaven moški s košatimi, črno barvanimi brkami, katerim se mnogo žensk ne more upirati. Razni hotelski nastavljenci se spominjajo časov, ko je bil elegantni hotelski ravnatelj sluga v malem hotelu Garni. Toda naš junak je imel talent in voljo do napredeka. K lepemu slugi so začele zahajati elegantne dame, bil je ljubljenec žensk. Prihranil si je nekaj denarja in postal je vratar, nato natakar ter sčasoma plačilni. Delal je vtis distingviranega gentlemana, zakaj bil je zelo eleganten. Znanje z neko hotelsko dvojico mu je pomagalo od mesta hotelskega ravnatelja.

Nedavno je neki gost v hotelu opazil, da se žena hotelirja dlje časa zadržuje v neki sobi prvega nadstropja. Opazil pa je tudi, da je v to sobo že popreje vstopil g. ravnatelj. Gost je bil slučajno dober gost hotelirja in temu je novico promptno telefoniral. Nekaj minut nato se je pripeljal hotelir pred hotel. S pomočjo gosta je napravil zunaj "lokalni ogled" ter nato potrkal na vrata sobe. Nastal je dramatičen moment in pri zaprtih vratih so se vodila mirovna pogajanja. Končno so se vrata odprla, ravnatelj je velegantnem loku izletel ven, hotelir pa je nato uredil zadevo z ženo. Baje ezlo enostavno . . .

Ravnatelj je bil nato brez službe. Izgleda, da dobi novo mesto, ni bilo in tako se je zopet lotil prvotnega posla. Postal je portir v malem predmestnem hotelu.

Hohenzollernske dragocenosti na javni dražbi.

Te dni se prične javna dražba dragocenosti, zbranih v znamenitem gradu Achilleum na otoku Krfu.

Kakor znano, je dala zgraditi grad avstrijska cesarica Elizabeta. Gradbeni stroški so znašali 50 milijonov frankov. Pozneje ga je kupil za dober milijon cesar Viljem II. Lani se je govorilo, da namerava kupiti grad grško-ameriški milijonar Zaharov, lastnik kazina v Monrecarlu, toda bilo se le govorice. Sedaj pa je grška vlada razpisala javno dražbo vseh dragocenosti v gradu. Dražba bo trajala kar štiri tedne.

Tragičen samomor morilca.

Te dni so našli v Hischgartnu v Berlinu umorjeno 16-letno Erno Hossejevo. Policija je kmalu ugotovila morilca, ki je 21-letni mlinar Oton Klebs. Ker mu je bila za petami, je prišel morilec v pondeljek dopoldne v umetniško akademijo, kjer je služila žrtev za model. Sestrični umorjenke je rekel Klebs, da je on morilec. Nato je skočil skozi okno, preden so ga mogli prijeti in hitel v mrtvašnico, kjer je izjavil, da ga je poslala policija, naj agnoscira truplo. Ko je Klebs stopil pred umorjenko, je nenadoma potegnil revolver in se ustrelil. Bil je na mestu mrtev.

POZNO ODKRIT UMOR

V predmestju Zuglo pri Budimpešti je prišla kriminalna policija na sled senzacijonalnemu umoru. Zuglo je predmestna četrt, kjer imajo svoje vile bogataši in rentniki. Za vilami se razprostirajo njive in polja. Te dni ponoči je opazil v tem revirju službujoči policist tri neznance na polju. Imeli so v rokah lopate in so razmetavali zemljo. V domnevi, da se godi nekaj tajinstvenega, je policist potegnil revolver in pozval individije na predajo. Neznanci so se morali ukloniti zahtevi. Policist je zažvižgal in priklical par tovarišev, ki so neznance zvezali ter jih odpeljali na stražnico.

Na mestu, kjer so trije možje kopali, je bila še sveža razrahljana zemlja. V globini 10 do 15 centimetrov pa je ležalo človeško oko stje. O najdbi je bila takoj obveščena sodna komisija, ki je prišla na lice mesta in uvedla preiskavo. Dognalo se je, da je moral biti pokojnik mlad mož, zakopan že par let.

Ko so bili kopači zaslišani pred preiskovalnim sodnikom, so izpovedali čudne reči. Pred štirimi ali petimi leti je bil na nekem mladem možu izvršen umor. Morilec se piše Gergely Zahn in je posestnik zelenjadnih vrtov. Zahn je imel več pomočnikov in pred kratkim je eden izmed njih, po imenu J. Koeles, zadel z motiko ob mrtvaške kosti. Kopal je dalje in je s strahom in grozo odkril, da se nahaja pod zemljo človeški okostnjak. O tem je obvestil svojega gospodarja, ki mu je ukazal dotično mesto takoj zopet zakopati ter mu obenem zagrozil z smrtjo, če bi komu zinil o najdbi. Par dni pozneje se je podal Zahn z nekaterimi znanci, katerim je zaupal, sam na delo, da bi okostnjak izkopal in ga prenesel drugam. Hotel je to opraviti ponoči, da ne bi zbujal pozornosti po dnevni luči. A baš to je postalo zanj usodno. Ponoči se navadno ne opravljajo poljska dela, zato je postal policist, ki je videl nočne kopače pri delu z lopatami, pozoren nanje.

Kdo je bil umorjen mož, bo pokazala nadaljna preiskava. Dogodek je sedaj še zavit v temo. Naloga kriminalne policije je, da ga pojasni in dožene, čemu je bil zločin izvršen in kdo je njegov početnik. Zahn se namreč previdno umika in noče izdati podrobnosti, zato je dvomljivo, če je umor samo njegovo delo. Najbrže ima pomagače, katerih noče izdati.

NA STANOVANJE

se vzame otroka. Vprašajte pri Mrs. Mihelich, 2520 Mymand Place, near Fresh Pond Rd., Maspeth, N. Y.

Za dobro vdrgnenje se ne more nič primerjati z dobrim, starim

Pain-Expeller-jem

Pri prvem znamenju prehlada se poslužite tega izbornega domačega pripomočka ter preprečite komplikacije.

35 in 70 centov po lekarnah. Pazite na tvorniško znamko Sidro.

F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

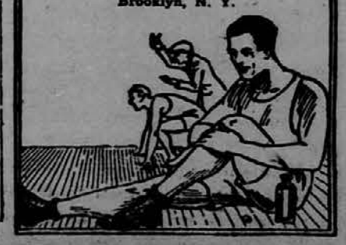

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service. — Jugoslav Bureau.)

POTREBNI KORAKI ZA NATURALIZACIJO.

Federalni naturalizacijski urad je priobčil sledeči kratki, ali jako jasni izvleček naturalizacijskih predpisov, vsebujoči najnovejše določbe:

Prvi korak. Izjava onameri (prvi papir). Da se vloži izjava o nameri" (Declaration of Intention) ali, kakor se že pravi, da se vzame prvi papir, zahtevajo se sledeči predpogoji: inozemec mora biti belega ali afrikanskega plemena; star mora biti najmanj 18 let; živeti mora v delokrogu sodišča, kjer se mu izda prvi papir.

Postopanje: inozemec naj si najprej priskrbi in izpolni tiskovino, Form 2213. Ako je prišel v Združene Države pred dnem 3. junija 1921. naj se s to izpolnjeno tiskovino poda na sodni urad (Clerk of the Court) ki mu izda prvi papir. Ako je prišel dne 3. junija 1921. ali kedaj po tem dnevu, naj pošlje izpolnjeni formular 2213 najbližjemu zastopniku naturalizacijskega urada; njih naslov je spodaj naveden. Prič ni treba. Pristojbina znaša $1, ki naj se plača le sodnemu klerku. Ako inozemec ne zna pisati, naj se podkriža. Prvi papir velja za sedem let od dneva, ko je bil izdan.

Drugi korak. Vložitev prošnje za naturalizacijo (drugi papir). Da sme vložiti prošnjo za naturalizacijo, mora inozemec odgovarjati sledečim predpisom: Mora biti belega ali afrikanskega plemena; star mora biti najmanj 21 let; njegov "prvi papir" mora biti najmanj 2 let in največ 7 let star; živeti mora v okraju sodišča, kjer vloži prošnjo; mora biti neprenehoma nastanjen v Združenih Državah najmanj pet let in v isti državi najmanj eno leto, od dneva vložitve prošnje nazaj računaje; imeti mora dve priči, državljana Zdr. Držav, ki naj prisežeta, da osebno znata o neprestanem bivanju kandidata vsaj za dobo kar isti živi v dotični državi, in da je ist dobrega moralnega značaja. Ako kandidat ni živel v tej sami državi vso predhodno potletno dobo, on mora dokazati svoje bivanje v drugih državah potom teh samih ali potom drugih prič, ki naj osebno pridejo na sodišče, ali potom pismenih zapriseženih izjav (affidavits). Ako treba teh pismenih izjav, se lahko dobi predpisana tiskovina od zastopnika naturalizacijskega urada (Naturalization Examiner), predno se vloži prošnja. Prosilec mora lastoročno podpisati prošnjo. Zahteva se, da zna govoriti angleški razum ako to ne more radi telesne hibe ali ako ima homestead na javnem zemljišču. Pristojbina za prošnjo znaša $4, ki naj se plača sodnemu klerku.

Postopanje: Najprej priskrbi si tiskovino Form 2214, bodisi od sodnega klerka, ali od naturalizacijskega urada ali pa od kakega ljudskošolskega učitelja, in izpolni jo skrbno. Za ta formular ni nikake pristojbine in naturalizacijski urad ali ljudskošolski učitelj rad pomaga izpolniti ga. Ko je formular izpolnjen, naj ga kandidat pošlje po pošti ali prinese osebno, skupaj s prvim papirjem, na urad Naturalization Examiner-ja (zastopnika naturalizacijskega urada), katerega adresa je navedena v formularju. Naturalizacijski urad bo opravil potrebne podrobnosti in obvestil kandidata, kdaj in kje naj se zglasi s pričama v svrho vložitve prošnje za naturalizacijo.

Tretji ali končni korak. — Sodno zaslišanje. Predno prosilec sme priti pred sodnika v svrho končne vložitve njegove prošnje za naturalizacijo, treba da mine vsaj devetdeset dni po vložitvi prošnje, tekom katerega časa objava o tej prošnji ostane nabita na javni deski v uradu sodnega klerka. Sodišče določi dan, kdaj naj se prosilec zglasi na sodišče v svrho končnega zaslišanja (final hearing), in obvesti prosilca o tem. Priče morajo tudi biti prisotne ob zaslišanju. Ako sodnik najde, da je prosilec upravičen do naturalizacije, mora ta zaprisegi zvestobo Združenim Državam in dobi svoje državljansko spričevalo (Certificate of Naturalization) ali "drugi papir."

Tiskovine (forms) in nadaljne informacije dobite, ako pišete (oziroma greste osebno) na naturalizacijski urad v Washingtonu (Commissioner of Naturalization), njegove zastopnike (Naturalization Examiners) v spodaj navedenih mestih, klerke naturalizacijskih sodišč, šolske oblasti in na razne organizacije.

V zadnjem času so nekoliko preuredili naturalizacijska okrožja širom Zdr. Držav. Podružnice naturalizacijskega urada se nahajajo v spodaj navedenih mestih. Njih upravitelj nosi naslov 'Head Naturalization Examiner' oziroma "District Director of Naturalization." Obrnite se na onega, katerega sedež je najbližji kraju, kjer vi stanujete.

Sedež naturalizacijskih izpraševateljev se nahaja v sledečih mestih: Washington (Department of Labor Building), Duluth (Custom House), New York City (154 Nassau Street, Tribune Building), St. Louis (Custom House) in v Post Office Building sledečih mest: Birmingham (Ala.), Boston, Buffalo, Chicago, Cincinnati, Cleveland, Denver, Detroit, Fort Wort (Texas) Kansas City (Mo.), Los Angeles, Newark, New Haven, New Orleans, Omaha, Philadelphia, Pittsburgh, Portland (Ore.), St. Paul, Salt Lake City, San Francisco, Seattle in Utica (N. Y.)

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA 'GLAS NARODA' NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

NADUHA

Najkujši napad NADUHE in nadležljivi znaki letne mrzlice (Hay fever) pozitivno olajšani in ustavljeni v desetih sekundah do treh minutah, če rabite Dr. R. SCHIFFMANN-OV ASTHMADOR, ki gre naravnost do sedeža bolezni, da takojšno odpomoč ter zagotovi sladek in miren spanec v postelji tistim, ki ne morejo drugače spati kot na stolu. Pošljite svoje ime in naslov na dopisnici za zdravljenje, ki je popolnoma ZASTONJ. Dovolite nam dokazati resničnost naše trditve, ne da bi vas kaj stalo. ASTHMADOR je na prodaj v lekarnah po celem svetu. Pošljite naslov za poskusno zdravljenje na R. SCHIFFMANN CO., 1734 N. Main Str., Los Angeles, Cal.

Pozor rojaki!

V zalogi imamo

SVETO PISMO

(stare in nove zaveze)

Knjiga je krasno trdo vezana ter stane $3.00.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

BRIGITA

ROMAN. — Spisal C. M.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

25 (Nadaljevanje.)

— Sramovati se? — se je rogal Teo. — Jaz vendar nisem šolski srnkavec, temveč mlad poročnik.

Herbert se je obrnil proč, brez vsake nadaljne besede. Zapazil je, da je Teo več pil kot pa je bilo dobro zanj. Poiskal je strica ter mu rekel, kar tako mimogrede:

— Stric Herman, ti bi lahko malo vzel v roko Teona ter ga napotil, da izpije par čaš sode. Če bo tako naprej pil, bo do plesa gotov.

Stari gospod je nato poiskal Teona.

— Zelo vroče je danes — in sekt je tako hladen in osvežujoč. Ni mu mogoče zameriti, da mu tako pridno prigovarja, — je rekel kot v oprostilo.

— Seveda, stric, a dosti boljše je, če ga poiščeš. Nahajamo se v ženski družbi.

— Gotovo, Herbert. Kje pa tiči? Ah, tam pri Mihaelisovih. Brez skrbi bodi; to bom že opravil.

S tem je odšel stari gospod počasi proti Teonu ter mu položil roko na ramo.

— Lahko bi me povedel k šotoru, kjer točijo sodo. Saj veš, — sekt dela človeka strašno vročega.

Teo se je čutil po prizoru v parku vendar nekoliko deprimiranim. Nekakor pa ni še opustil upanja, da mu bo postala Brita mogoče še vendar naklonjena. Napad v parku bo lahko opravičil s svojo prevročo ljubeznijo. Seveda, to zavojevanje bi postalo skrajno težko, posebno ker ga je gospa Mihaelis vsepovsod ovirala. Ravno te težkoče pa so le še bolj podžigale njegovo strast. K temu pa je še prišli, da je upal vreči Herberta iz sedla. Vsled tega ni hotel opustiti svoje igre, — sedaj še prav posebno ne.

Medtem se je temnilo. Medtem je igrala godba potpuri iz neke novejše operete in povsod so pričele žareti električne svetilke. Fanfara je nato oznanila pričetek umetalnega ognja. Vsi so se napotili na trato v parku, ki je bila določena za to.

Teo si je na vse mogoče načine prizadeval, da uide iz družbe zakonskin Mihaelis ter par drugih, da se v varstvu teme približa Briti ter vprizori komedijo odkritosrčnega kesa. Gospa Suzana pa se je tako obešala na njegovo roko, da je bil beg nemogoč.

Ko pa je videl nato, da je Brita v družbi hišne gospodinje ter njegove tete, se je potolažil.

Herbert je bil prepričan, da je Brita v dobrem varstvu. Da je ne spravi vnovič v zadrego, je ni več ogovoril. Rekel si je, naj se najprvo dodobra pomiri. Zavzel pa je svoje mesto v njeni neposredni bližini in sicer na tak način, da je lahko opazoval obraz Brite tekom spuščanja raket.

Brita je zasledovala z blesteči mi očmi prizor, ki ga je prvikrat videla v svojem življenju. Parkrat ni mogla zatreti svoje radosti ter je nalahno zakriknila. Njeni vzkliki so se izgubili med klici drugih gostov, a Herbert jih je vendar čul in z veselim smehljajem se je zopet in zopet ozrl v njeno lice.

Njega niso zanimale rakete, kajti igra čustev na obrazu Brite se mu je zdela lepša in zanimivejša.

Briti se je zdelo vse to kot bajka. Uživala je prizore z veliko naslado. Njene misli pa so bile vendar pri doživljaju v parku.

Ogorčenje nad predrznostjo poročnika je še vedno šumelo v njej. To ogorčenje pa je premagalo veselje, da jo je Herbert tako viteški rešil ter varoval. Radovedna je bila tudi, kako se bo v bodoče obnašal proti njej.

Še nikdar preje v življenju se ji ni zdelo tako važno, kako se bo obnašal kak moški napram njej kot v sedanjem slučaju. Obenem pa se je borila proti globokemu utisu, katerega je napravil Herbert nanjo takoj od prvega početka. Kaj hoče s tem? Nič drugega ji ne more prinesti kot bolest. Ne sme se izgubiti v kakem gorkejšem občutku napram moškemu. Dosti je poznala življenje ter vedela, da ne sme uboga druzabnica niti misliti na srečo, da bi jo zahteval za ženo mož kot dr. Herbert Frensen.

Ko so se dvigale rakete v čudoviti krasoti tega poletnega večera v zrak, sta se tudi vedno bolj bližala srca dveh človeških bitij . . .

Po umetalnem ognju se je napotila cela družba v hišo, da zavžije večerjo v veliki dvorani.

Prostor Brite se je nahajal med mladino, na dolenjem koncu mize. Njen tovariš je bil plavolas, mlad mož, sodnik Haller, ki je prišel dostikrat na obisk. Brita se je že pogosto povsem dobro zabavala z njim. Bil je vedno zelo dvorljiv in prijazen napram njej in Brita je vedela, da se bo v kratkem zaročil z neko blado damo izven mesta. Vsled tega ji je zelo ugajal kot sosed in zabavala se je ž njim veselo in neprisiljeno.

Njeno veselje pa sta kalila dva para oči, ki so zrle nanjo z nasprotne strani mize.

Prvi par oči je bil last poročnika Frensena, ki jo je s svojimi prosečimi pogledi spravljal v zadrego. Drugi par oči pa je tičal v glavi Herberta Frensena. V teh očeh pa je tičalo skrbipolno motrenje.

Brita se ni mogla vedno izogniti tem pogledom. Vsled tega je zopet in zopet zardevala, kar je le še povečalo njeno lepoto.

Gospa Klavdina je morala poslušati dosti laskavih besed glede svoje lepe druzabnice, posebno ker so ljudje zapazili, da take besede prijajo stari dami.

Mladina je bila vesela, ko je bilo večerje konec. Ljudje so se umaknili v stranske prostore ali pa se šetali po terasi, da medtem pospravijo dvorano za ples.

Ko pa je zaigrala v dvorani godba, je bilo na svojem mestu vse, kar je bilo zmožno plesanja in mlado.

Gospa Klavdina je sedela s par starejšimi damami v godbeni dvorani pri kaminu.

Brita si je poiskala prostora za njenim stolom. Stara se je smehljaje obrnila proti njej.

— Dete, kaj pa hočeš tukaj? Spadaš tja, v dvorano, med plesaželjno mladino.

Brita je bila zelo v zadregi.

— Če mi dovolite ostati tukaj, bi vam bila zelo hvaležna, milostljiva gospa.

Gospa Klavdina se je smehljaje obrnila proti gospej Frensen.

— Ali ste čula to, draga gospa? To mlado bitje hoče štrajkati pri plesu!

Gospa Frensen se je zasmejala.

(Dalje prihodnjič.)

NAJBOLJ ČEDNA AMERIKANKA

UNDERWOOD & UNDERWOOD, N. Y.

To sta dve fotografiji devetnajstletne Fay Lanphter iz Californije, ki je dobila v Atlantic City prvo nagrado za lepoto. Tekme se je udeležilo nad šeststo lepotic iz vseh delov dežele.

Frank Orlov:

Krnice.

Hodil sem ob reki ob raznih letnih časih; spomladi, ko je voda naraščala, poleti, ko je mirno lezla in je bila njena gladina kakor nebo visokega neba in njegovega solnca, ko je bila še na vodi, bežeči in nemirni, izražen mir in pokoj težke poletne tišine pred nevihto, le požrešni lipani so se zaganjali za muhami; hodil sem ob reki jeseni, ko se ji je neznansko mudilo in je nosila seboj sadove in rastline gorenjega toka, kakor da hoče razkazovati daljnjim deželam, kaj raste v njeni mladi domovini; hodil sem ob reki tudi pozimi, se drsal na njenih zamrznjenih stranskih rokavih in gledal, kako se tarejo valovi in vodeni curki kakor steklo v ivjastem zimskem dnevu.

V šoli so nam dali nekoč za nalogo temo: "Reka — naše življenje (Primera)." Smejal sem se in pri najboljši volji nisem mogel najti primere med lepo živo reko in ubogim človeškim življenjem. Toda pozneje sem jo našel in celo poglobiteve te primere. Iz skale vzklije, žubori skakljaje, se bori, peni, tegoti, obteče vse mogoče kraje in se končno vsa izmočena vrže v naročje globokega morja in umre. Toda kdo še ni videl jezov na reki? To zasužnenje, to nasilje, to utesnenje svobodne reke! Kdo ni videl sipin in rečnih prodov? Vsa moč in volja razlita in razblinjena!

Gotovo pa se je že vsak, ki je kdaj hodil ob reki, ustavil pri krnicah. Tam se preriva voda v globokih kotlah, šumi na dan in zopet izgine v nedogledno dno, vedno iznova, nemirna, jezna in obupana. To je borba, trenje in polom. Ni čuda, da veruje ljudstvo, da so v krnicah povodnji možje in da se otroci boje gledati v krnice . . .

Daleč od vasi, kjer sem se o počitnicah večkrat mudil, je stala na bregu pod hribom ribičeva bajta. Stari Tomaž, graščinski ribič, je živel tam s svojo hčerko Lenko — vsaj rekli so mi vsi, da je to njegova hči — in življenje teh dveh ljudi je teklo mirno in pokojno iz noči v beli dan; leto je hitelo za letom in o ribiču ni bilo slišati nikoli nič posebnega. Kvečjemu če je potegnil kakega utopljenca na suho, če je vjel kakega izrednega soma, ali pa če so ga klicali o povodnji ljudje na pomoč, da jim je pomagal.

Čestokrat sem gledal starca, kako jo je rezal s čolnom po valovih, metal mreže in suval po kotanjah z drogom. Bilo mu je to tako lahko delo kakor otroku po skledi močnika z žlico brosti. Tudi lovil sem včasih v njegovi bližini; dobil sem dovoljenje za trnek in belice. Ni bilo bogvekaj, toda meni je bilo do narave in obrečnega življenja.

Nekoč sem lovil in z naslado čakal, kdaj se bo vrvica na palici sunkoma nategnila. Pa le ni hotelo biti. Kar zaslišim ikraj sebe onkraj vrbja rentačenje:

"Ti prokleti dihur, ti sraka ciganska, ribja smraka, jaz ti pokažem!"

Grem tja in vidim Tomaža, kako suje z okovanim drogom v dračje.

"Mladega sulca, gospod, pa kakšnega!" pravi.

"Kdo, Tomaž?"

"Ta prokleti dihur, ta sraka!"

"Kdo?"

"Eh, vidra, gospod!" je rekel, si obrisal čelo in nehal suvati.

Bila sva stara znanca, to leto pa sva postala prijatelja. In to na zelo čuden način. Vsaj meni se je zdelo vse to nekaj neznanskega.

Prav nič me ni sram povedati, da sem bil v mladih letih ribji tat. Kar po dnevi belice na trnek loviti — to si morate sami priznati — je kvečjemu opravilo za upokojenega žandarja ali občinskega tajnika.

Terej neko noč sem na tak način "lovil". Bila je oblačna in temna noč. Ali je bila v gorenjih krajih ta dan kaka nevihta in se je oblak utrgal, nisem vedel, zdelo pa se mi je, da reka sproti narašča. Morda pa tudi ni bilo tako, zakaj dež in strah imata velike oči.

Kar naenkrat sem se v grmu, kjer sem stal, stresel ko sem slišal sredi valov zategnjeno govoriti:

"Kam? Kam?! . . . Saj veslam! Saj veslam! . . . "

Ker nisem nič videl in je bila noč in jaz pri tako nečednem dejanju, me je kar znoj oblil. Spustil sem vrvico, ki je bila itak privezana na korenino, iz roke in sem počepnil ter molčal.

Zopet se je oglasilo:

"Češčena Marija . . . ! Oče naš . . . ! Da, jaz, Tomaž! . . . Kam?! Saj veslam, saj veslam! . . "

Sedaj pa res nisem vedel, kod in kam. Na strahove nisem verjel, da bi pa krščen človek ob takem času po reki veslal, pa tudi ni bilo verjeti. Čakal sem. Naenkrat pa so se oblaki raztegnili in luna je posijala prav na mojo okolico. "Še tega ti je treba," sem si mislil in gledal v ono smer.

In glej, tam je nekdo s težavo veslal, se z veslom in drogom skušal prebiti skozi valove do velike krnice, ko pa je bil že v njeni bližini, je vrgel nekaj vanjo ter zategnjeno mrmral:

"Dosti imaš, dosti imaš! . . . Jaz, Tomaž! Sem jaz, Tomaž!"

In čoln je zletel po brzici navzdol.

* * *

Par dni pozneje sem slišal, da je ribič Tomaž zbolel. Po vsem tem, kar sem ono noč doživel in tudi zato, ker mi je bil najbolj zanimiva oseba v okolici sem smatral za dolžnost, da ga obiščem in mu ponesem tobaka za pipo in steklenico tropinovca.

Že je bila vas za mano, udaril sem jo preko polja ob reki navzdol. Tam sem se ustavil pri krnici in gledal v to neprodirno bitko vodnih mas in skrivnost brezdanje globočine. Da, res, bila je ta krnica kakor vrenje in kipenje nemirnega ubogega človeka. Hodil sem še pol ure. Polja, zadnje vaške hiše in gozd je bil že za mano. Ob reki na bregu pod hribom mi je iz zelenja veselo mežikala in me pozdravljala ribičeva hišica. Na vrtu so se sušile mreže in ko sem hotel mimo, sem slišal pritajeno govorenje.

Tam je krpala mreže lepa Lenka in pomagal ji je Pečarjev Rok. "Oba mlada, oba lepa," sem si mislil in "pri krpanju ni treba pravzaprav nič pomagati," no torej, pa naj bo, v božjem imenu. V hiši bolezen, na vrtu pa mlada ljubezen. Življenje! Veselo vzklije in žrbori skakljaje! . . . Ogovorila sta me in Lenka je pri tem zardela ter rekla:

"So bolni in vedno po vas vprašujejo. Ono noč jih je mrzlica napadla. Tako vročina, pa jih mraz trese . . . "

In sem šel v sobo. Tam je ležal na postelji Tomaž in si otepal muhe z leskovo vejo. Skoro ga nisem spoznal, tako ga je vzela bolezen.

"No Tomaž, kako je kaj? Tobaka sem vam prinesel. Kdaj pa greva lovit?"

"Eh, gospod, jaz ne bom več lovil, se mi zdi. Zdaj mene lovi tisti ribji dihur, stista koščena smraja, ne z mrežo . . . s koso . . . pa bomo šli rakom žvižgat . . . "

Govorila sva to in ono: da nima dolga na hiši, da bo vse Lenkino, da bo vzela Pečarjevega Roka, ki je dober ribič in tako dalje. Videl pa sem, da bi mi še nekaj rad povedal in tudi sam bi rad zvedel skrivnost one noči. Pomolil sem mu steklenico tropinovca in rekel:

"Tomaž, le potegnite in povejte tisto reč!"

Ko je pošteno potegnil, se je obrisal in pomežiknil: "Le nikar ne mislite, da vas nisem videl. Pa kaj bi, gospoda ni ribam nevarna le verjemite mi. Rad bi pa vseeno takrat z vami govoril, — če bi mogel."

"Zakaj ne, saj ste bili sami in niste imeli bogve kakega dela."

"O, sam pa nisem bil, imel sem prokleto družbo okrog sebe in pod seboj."

"Kaj pravite?"

In nato mi je s težavo pravil, kar vam sedaj tu približno ponavljam. Vseh njegovih muk in trpenjenja, ko mi je to razlagal, mi ni mogoče opisati.

" . . . In sem srečno živel z ženo. Dva otroka, ki sva jih imela, je Bog vzel, pa z leti človek vse pozabi! No in potem jih je neko noč prinesel vrag. Jaz jih nisem maral, a nazadnje so me tako omotali, da jim nisem mogel iz mreže."

"Kdo je bil to?"

"Tihotapci, rokovnjači ali kaj. Odlagali in skrivali so pri meni blago. Dostikrat sem moral katerega od njih po teden dni skrivati in ga krmiti, pesjana. Toda vse bi še bilo in ne bal bi se stopiti pred Boga, da se ni nekaj zgodilo."

"Le povejte, Tomaž. Meni vse lahko zaupate!"

"Verjamem vam. Zdi se mi, če vam sedaj povem, da mi bo odpuščeno in moja duša bo mirna. Usmiljeni Jezus. Ti sam dobro veš, da nisem hotel nič hudega. Ampak nesreča vodi nesrečo za roko in naši grehi se drže drug drugega kakor jagode na moliku.

So prišli neko noč, trije so bili in puške so imeli. Da moram ž njimi, da bom bogat in srečen do smrti. Jaz da ne, da je žena v otroški postelji in da mi je dosti vsega tega. Pa so me prisilili in sem šel. Hodili smo dve uri in se ustavili v hosti ob državni cesti. Tu mimo se bodo pripeljali grajski od veselice na Kriškem gradu. Mene je bilo groza. Sam nisem vedel ali bi ali ne. Na vojni ladji sem ljudi streljal, tako pa za nobem denar ne. Kočija je prigrmela, lopovi so se razvrstili in kaj bi nadalje pravil! Jaz samo to vem, da mi je dal eden izmed lopovov v roke mal zabojček in rekel: "Blagajna je. Beži!" Že sem hotel zbežati, kar se spodtaknem ob žensko, ki je ležala sredi ceste, v naročju pa tiščala dojenčka. Črviček je jokal, spomnil sem se svoje žene in tako se mi je smilil, da sem ga vzel seboj. Ženska je bila že itak v zadnjih vzdihih, kri ji je curkoma bila iz glave. Ko sem prišel domov, sem zaril blagajno v seno, stopil z dojenčkom v hišo in ga pokazal ženi. Reva se je tako prestrašila, da je v krčih prezgodaj povila in tisto stvarco sem v gozdu zakopal, ženi pa dal ubogega najdenčka. Živa duša ni vedela o tem.

Toda Bog dostikrat ljudem štrene zmeša. Pomislite! Pozneje se je govorilo o tem zločinu in kaj sem slišal? Grajskim so prišli na pomoč ljudje, ki so slišali streljanje, pobili do mrtvega vse tri lopove, gospod in gospa sta srečno ušla, le kočijaž je bil ranjen; pestunja je od ran umrla, dete pa je izginilo. Sedaj si lahko predstavljate moj strah. Grajski ribič sem bil. Molil sem, pokoro delal in hodil po božjih potih. Leto pozneje so grajski prodali posestvo sedanjemu gospodu in se preselili bogvekam v tujino. Jaz sem si oddahnil in mirno sva živela z ženo. Ko je imela "hčerka" kakih petnajst let, mi je umrla žena in ostala sva sama. Sedaj veste vse."

"Toda zato, Tomaž, se vam ni treba ponoči pogovarjati z valovi, ali kaj?"

"E, gospod, greh in slaba vest imata veliko besedo in tisoč ognjenih jezikov. Verjamite mi, da tisto blagajne niti odprl nisem. "Nak, kri se te drži, prokleti denar, ne maram te," sem rekel in vrgel zaboj v krnico tam, kjer je najbolj globoka. Sedaj bom imel . . . si mislil. Kje neki!

Od takrat nisem mogel več nikoli preveslati krnice. Začel sem se je bati in ko sem nekoč ponoči lovil, sem natančno videl, kako so molele iz nje tri krvave glave, zijale vame in vpile:

"Si sam, si sam? Kam? Kam veslaš Tomaž?!"

Vidite in potem sem pri spovedi vse povedal in pater pri belih menihih so mi rekli, naj molim rožni venec vsak večer in naj konec bita vržem vsemu premoženi molek v krnico. Zadnjič sem vrgel v krnico zadnji molek. To so zijale vame te pošasti in vpile:

"Zdaj si sam! Zdaj si sam! Le k nam! K nam, Tomaž, kam veslaš! Le kam? Le k nam! . . . "

* * *

Par let po Tomaževi smrti sem hodil zopet po tistih krajih. Ustavil sem se pri ribičevih, pa ni bilo nikogar doma. Na vrtu je zibal dojenčka črn kodrast fantiček in vprašal sem ga:

"Kako pa ti je ime?"

"Rok" in je gledal plaho vame.

"Kje so pa mama?" sem spraševal in mu dal sladkorčkov.

"Doli na krnici love."

Šel sem tja in videl kako sta Lenka in Rok ravno vlačila težko mrežo rib iz krnice. Njune rjave močne roke so žarele v solncu in ko sta spravila bogati lov na suho, sta me vsa vesela povabila domov in tam smo rekli še marsikatero besedo.

Nisem pa hotel Lenki nikoli izdati, da je plemenitega rodu. Saj tej mladi ženi tega ni bilo treba, kot priprosta ribičeva žena je bila dovolj srečna.

Kretanje parnikov — Shipping News

1. oktobra:
Lapland, Cherbourg; Columbus, Cherbourg, Bremen; Cleveland, Hamburg; De Grasse, Havre.

2. oktobra:
France, Havre.

3. oktobra:
Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg.

6. oktobra:
Pres. Wilson, Trst; Reliance, Hamburg.

7. oktobra.
Berengaria, Cherbourg.

8. oktobra:
Pittsburgh, Cherbourg.

10. oktobra:
Olympic, Cherbourg; George Washington, Bremen; Andania, Cherbourg, Hamburg.

14. oktobra:
Mauretania, Cherbourg; La Savoie, Havre; Berlin, Cherbourg, Bremen.

17. oktobra:
Paris, Havre; Homeric, Cherbourg.

21. oktobra.
Aquitania, Cherbourg; Suffren, Havre; America, Bremen.

23. oktobra:
France, Havre.

24. oktobra:
Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Martha Washington, Trst.

28. oktobra:
Berengaria, Cherbourg; Rochambeau, Havre; Pres. Roosevelt, Bremen; Arabic, Cherbourg, Hamburg.

29. oktobra:
Columbus, Cherbourg; Deutschland, Hamburg.

3. novembra:
Pres. Harding, Cherbourg, Bremen

4. novembra:
Mauretania, Cherbourg; De Grasse, Havre.

5. novembra:
Pittsburgh, Antwerp; Mount Clay, Hamburg.

7. novembra:
Paris, Havre; Homeric, Cherbourg.

10. novembra:
George Washington, Cherbourg, Bremen; Stuttgart, Cherbourg, Bremen.

11. novembra:
Aquitania, Cherbourg.

12. novembra:
Cleveland, Cherbourg, Hamburg.

14. novembra:
Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; La Savoie, Havre; Andania, Hamburg.

17. novembra:
Bremen, Bremen.

18. novembra:
Berengaria, Cherbourg.

19. novembra:
Zeeland, Antwerp; Westphalia, Hamburg.

21. novembra:
Olympic, Cherbourg; Republic, Bremen.

24. novembra:
Pres. Wilson, Trst; Berlin, Bremen

25. novembra:
Mauretania, Cherbourg; Rochambeau, Havre.

26. novembra:
Albert Ballin, Hamburg.

28. novembra:
Homeric, Cherbourg, Suffren, Havre; America, Bremen.

V JUGOSLAVIJO

TUKAJ SO DOBRE NOVICE

Nove ZNIŽANE cene za tja in nazaj v tretjem razredu do Zagreba od *$198. do $210.*

V Beograd in nazaj — *$198.50 do $210.50*

Veliki parniki za vas,—

vključno Majestic "največji parnik na svetu", Olympic, Homeric, Belgenland, Lapland, Pittsburgh, Zeeland, Arabic itd.

Vi lahko obiščete domovino

ter se vrneta v Združene države z ameriškim vladnim dovoljenjem. Vprašajte pooblaščene agente ali

WHITE STAR LINE
RED STAR LINE
1 BROADWAY NEW YORK

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, prilagi in drugih stvareh.

Pojasnila, ki vam jih samorem dati vsled naše dolgoletne izkušnje Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvorstne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naseljniške postave ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, samorejo tudi nedržavljani dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi dalj. Dozadevna dovoljenja izdaja generalni naseljniški komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, te se pošlje prodajcu v stari kraj glasom nanovejše odredbe.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Kdor želi dobiti sorodnika ali svojca iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščenih v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprevsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa samorej dobiti sem žene in otroke do 18. leta brez, da bi bili šteti v kvoto. Trojene osebe se tudi ne štejejo kvoto. Starši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov pa imajo prednost v kvoti. Pišite s pojasnila.

Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta samoreje Jugoslovani sedaj potovati.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York

MOŠKI Zahtevajte se Priseljevalcu

SANYKIT

Najvažje sredstvo proti PREPRIJENJU na MOŠKI. Velika tubica . . Kit (4½) $1

PRESNAJ NEMOGA

ADVERTISING in GLAS NARODA